
PRØVEN

Nr. 18

Maj 2008

5. årgang

SÆRNUMMER

Nicolaj Mortensen:
**Fra Frederiksværk
til kz-lejren Neuengamme
på grund af et punkteret bildæk**

Kz-lejren Neuengamme

**Frederiksværkegnens
Historiske Forening**

Hvorfor et særnummer?

Jørgen Tved

Fordi vi har en rigtig god historie. Fordi vi har nogle rigtig gode venner. Og fordi de gamle frihedskæmpere har anmodet Historisk Forening om at fastholde deres tradition med en lille kort højtidelighed ved mindstenen i Nørregade og på hjørnet af Nyvej og Privatvej i Asserbo.

De gamle frihedskæmpere, hvor der kun er nogle ganske få tilbage, havde også en anden tradition knyttet til den 4. maj. De mødtes et sted og spiste sammen.

Historisk Forening har naturligvis med glæde efterkommet anmodningen. Vi mødes ved mindstenen i Nørregade kl. 18 og kører kort efter ud til Asserbo. Kl. 19 afholder vi så et arrangement i Krudthuset, dog ikke med spisning, men med kaffe og et lille foredrag om den illegale presse.

Hvad med den gode historie og de gode venner?

Igennem de sidste par år har Nikolaj Mortensen og hans kone Gitte stået på hovedet i arkiver, gamle dokumenter osv.

Gitte er datter af en af de frihedskæmpere her fra byen, som blev taget af tyskerne og sendt til tysk kz-lejr. Gitte, der først er født efter krigen, og Nikolaj havde altså en personlig interesse i at kende historien om Gittes far, Karl Ejner Walther Jensen. Ligesom mange andre af de frihedskæmpere, der virkelig har deltaget i modstands-

kampen, har Karl Ejner betalt en høj pris, men han har ikke gerne talt om, hvad han har været igennem, men alle mennesker efterlader sig spor. Mange af dem er nu gravet frem. Heldigvis for os andre har Gitte og Nikolaj fuld forståelse for, at historien tilhører og angår os alle.

Karl Ejner Jensens modstand var ikke en enkelt mands kamp mod besættelse og undertrykkelse. Han var en del af en større bevægelse. Hans historie er, som det vil fremgå, nøje knyttet sammen med en anden mand her fra byen, Otto Jørgensen, og flere andre, og den var knyttet til folk i Hillerød og andre sjællandske byer. Historien er så dramatisk og så spændende, at vi ikke kan mindes frihedskæmpere og det, de kæmpede for, på bedre vis end ved at fortælle og bringe historien ud til en større kreds. Derfor dette særnummer.

Frederiksværkegnens Historiske Forening

*Ansv. redaktør:
Jørgen Tved*

Oplag: 500

Eftertryk tilladt med kildeangivelse

*Tryk:
Trykhuset, Frederiksværk*

ISSN: 1604-0678

Titel: Prøven

Vi kan så tilføje, at Gitte og Nikolaj under deres eftersøgning også har afdækket flere andre sider af vores lokalhistorie. Noget har allerede været offentliggjort i tidligere numre af Prøven, men vi har efterhånden samlet så meget, at vi seriøst kan tillade os at fremlægge materialet samlet i en bog om modstandsbevægelsen i vort område.

Det er vort håb, at denne bog kan udkomme i forbindelse med den 4. maj 2009.

Vi mangler stadig brikker i vort puslespil. Har du fotos, blade, beretninger eller andet skriftligt materiale, så lad os det vide. Eller du har måske en beretning, du har fået fortalt. Også sådan noget er vi interesseret i.

Modstandsbevægelsen i vort

område, som i alle andre, bestod af modige og ansvarsbevidste mennesker. De erkendte, at skulle der ske forandringer, så måtte de selv gøre en indsats. De kom fra det yderste venstre og det yderste højre. Politisk havde de været og var stadig meget uenige. En ting var de dog enige om: *At når uret bliver ret, bliver modstand en pligt.* Uenighederne måtte lægges til side, indtil kampen mod besættelse og undertrykkelse var vundet. Vi kan lære meget af disse modige mennesker.

Vi vil godt anmode om, at så mange som muligt giver sig tid og stopper op, både ved mindstenene den 4. maj i Nørregade kl. 18 og i Asserbo kl. ca. 18.30 og ved vort arrangement i Krudthuset kl. 19.

Herover et par af de frederiksværkere, som kæmpede mod besættelsesmagten. Til venstre politibetjent Ernst Olsen, da han vendte hjem efter befrielsen, og til højre Thomle Nielsen, som så ulykkeligt mistede livet i majdagene 1945.

Fra Frederiksværk til Neuengamme på grund af et punkteret bildæk

Af Nikolaj Mortensen

Jystrup den 25. oktober 1944: Et bildæk punkterer

Onsdag den 25. oktober 1944 punkterede et bildæk på en landevej nær Jystrup i området mellem Roskilde og Ringsted. Det førte til, at Gestapo fire uger senere arresterede to Frederiksværk-borgere, den 34-årige valse drejer Karl Ejner Walther Jensen og den 30-årige isenkræmmer Otto Jørgensen og talrige andre i Birkerød, Frederikssund og Hillerød. De blev sendt til tyske koncentrationslejre.

Hvad var forbindelsen?

Frederiksværk den 22. november 1944: Karl Ejner W. Jensen og Otto Jørgensen arresteres af Gestapo

Under den tyske besættelse af Danmark boede både Karl Ejner W. Jensen og Otto Jørgensen i Skovbakkekvarteret i Frederiksværk. Otto Jørgensen havde isenkræm-

merforretning i Nørregade og boede med sin familie på Kløverstien 2. Han var næsten nabo til Karl Ejner W. Jensen, som boede på Birkevej 33 med hustru og tre små børn.

Birkevej 33

Karl Ejner, som var min svigerfar, arbejdede som valse drejer på Stålvalseværket i Frederiksværk. Karl Ejners hustru, Tonny, har fortalt om sin oplevelse af arrestationen:

“ ... om morgenen, den 22. november 1944, blev der ringet på ved 4-5 tiden. Huset var omringet af 12-14 Gestapoer. Karl Ejner blev ført ind i badeværelset med en pistol i ryggen og forhørt der, også hans kone, Tonny, blev forhørt. Det var en tysker, men godt dansk-talende, der forhørte dem. De nægtede ethvert kendskab til ulovligheder, men ved husundersøgelsen fandt soldaterne nogle gasmasker, der var skjult under brændselet i

Kløverstien 2

kældereren (tørv og brænde). Dette fund skærpede selvsagt forhøret, og Tonny fik besked på at pakke noget tøj til sin mand, hvorefter han blev ført ud i den ventende bil. Samtidig blev isenkræmmer Otto Jørgensen taget.”

Frederiksværk og modstandskampen

I 1944 blev Modstandsbevægelsen i den vestlige del af Frederiksborg amt styret fra Hillerød af arkitekt Einar Lütken med bogholder Elith Truelsen som nærmeste medarbejder. Denne lokale amtsledelse dækkede Hillerød, Lillerød, Helsingør, Frederiksværk, Frederikssund og Horns Herred. Hvert område fik efterhånden sin byleder (byledelse). Det var disse folk, der ledede modstandsarbejdet *under krigen*. Ved befrielsen formeredes grupperne i

amtets vestlige del i 6 kompagnier, hver med sin udefra kommende officer som kompagnichef med henblik på bevogtningsopgaverne *efter krigen*.

I Frederiksværk var der under den tyske besættelse dannet flere modstandsgrupper, som efterhånden fik forbindelse med hinanden.

Allerede i 1942 begyndte kommunisterne at fremstille illegale blade, både »Land og Folk« og »Frit Danmark« på et trykkeri i Hundested. I løbet af 1943 dannedes en tværpolitisk, lokal Frit Danmark-gruppe i Frederiksværk med deltagelse af bl.a. lærer Erik Thomle Nielsen og bogbinder Aksel Toft.

Karl Ejner W. Jensens indsats i modstandskampen omfattede bl.a. oprettelsen af grupper og organisering af militærgrupper. Han var selv leder af en gruppe og havde forbindelse med amtsledelsen i Hillerød, medens Otto Jørgensen var leder af en anden af de grupper, som var samlet i Skovbakkegrupperne.

I det tidlige efterår 1943 dannedes en illegal gruppe omkring Ib Michelsen, ansat ved De forenede Jernstøberier, og den blev efterhånden til flere bygrupper, hvor Michelsen var instruktør i våbenlære. Da politiet blev taget i september 1944, kom Michelsen i forbindelse til Skovbakkegrupperne. I begyndelsen af november 1944 blev Michelsen forflyttet til København, og efter arrestationerne af Karl Ejner W. Jensen og Otto Jørgensen i november 1944 gik forbindelsen tabt mellem grupperne.

Ib Michelsen = Mick

Hvad skete i Jystrup?

For at forberede modtagelsen af våben til modstandsbevægelsen afholdtes i eftersommeren 1944 et møde med sjællandske modstandsfolk og repræsentanter for Special Forces (en britisk organisation oprettet til at støtte modstandsarbejdet i de besatte lande). De lokale folk var bl.a. Axel Dilling og dennes svoger, fabrikant Chr. V. Hansen, Sønderstrup Sæbefabrik, Tølløse. Det blev aftalt, at sæbefabrikken skulle være fordelingscentral, og at Dilling skulle være chef for modtagelsen og fordelingen af våbnene. Fra sæbefabrikken sendtes våbnene videre til Hillerød, andre sjællandske byer og til København. Derfor fik fordelingscentralen på Sønderstrup Sæbefabrik adresser, dæknavne, kodeord og stikord etc. på modtagerne af våbnene fra modstandsbevægelsens Sjællandsledelse.

Søndag den 15. oktober 1944 kastede engelske flyvemaskiner våben ned i Midtsjælland, bl.a. ved skovene omkring godset Svenstrup ved Borup mellem Ringsted og Køge. Onsdag den 25. oktober kørte modtagechefen, Dilling, af sted med tre modstandsfolk og læssede våbnene på en lastbil, som ved 18-tiden kørte mod et depot i en statsungdomslejr nær Sorø.

Undervejs punkterede lastbilen. Falck i Ringsted blev tilkaldt og ordnede hjulet. Dilling skiftede her efter med Falck-bilen, som kørte et par hundrede meter foran lastbilen med de øvrige modstandsfolk. Kort efter kl. 21 mødte bilerne en patrulje af Schalburgfolk fra kasernen i Ringsted. De lod Falck-bilen passere, men standsede lastbilen. Schal-

burgfolkene bad chaufføren om at måtte se køretilladelsen, men den havde han glemt hjemme. Chaufføren slog ud efter en af Schalburgfolkene, stak af sted ud over markerne og undslap. Schalburgfolkene fandt våbenlasten og tog de to andre modstandsfolk med til afhøring på Ringsted Kaserne.

Den næste dag arresterede Schalburgfolkene Chr. V. Hansen på Sønderstrup Sæbefabrik tidligt om morgenen. Dilling blev fanget senere på dagen i statsungdomslejren ved Sorø og truet med skydning.

Dernæst gav Schalburgkorpset besked om fundet til Gestapo i København. Chefen for Gestapos afdeling IV-2-a for bekæmpelse af sabotage, Kriminalrat Erich Bunke, tog straks af sted til Ringsted ledsaget af torturbøddlen Ib Birkedal Hansen og en stor gruppe andre Gestapofolk. Dilling kom i skarpt forhør med mishandling til ud på aftenen i Ringsted kaserne.

Hillerød

Fredag den 3. november spurgte Gestapo en tilfældig kvinde i Hillerød om vej til firmaet Petersen & Dræby, Buevej 1, et finmekanisk værksted, som også var samlecentral for modstandsbevægelsen og modtog telefonbeskeder og våben. Kvinden vidste, at der foregik illegalt arbejde i firmaet og viste med vilje Gestapo forkert vej. Hun kørte straks til en telefon og advarede firmaet. Senere ankom 7-8 Gestapofolk på adressen, hvor de spurgte efter indehaverne Erik Dræby og Mogens Petersen, men efter advarslen var de ikke til stede.

Mandag den 13. november 1944 tog Birkedal til Hillerød, ledsaget af den 20-årige Inga Schiøtt og to af sine håndlangere fra Shellhuset. De overnattede på Hotel Leidersdorff under dæknavnene. Inga Schiøtt kaldte sig Marianne Lund. Under dette besøg i Hillerød fik Petersen & Dræby besøg af Marianne Lund, der spurgte efter Mogens Petersen, som ikke var til stede. Tirsdag den 14. november drog de tilbage til København.

Næste weekend, lørdag den 18. november, tog Birkedal igen af sted til Hillerød, denne gang i selskab med et af sine bandemedlemmer, Finn Prehn, og den 29-årige Adda Ravn. De indlogerede sig denne gang på Hotel Kronprinsen, atter under falske navne. Adda Ravn kaldte sig Inge Lange.

Søndag formiddag gik Inge Lange til Buevej 1 og spurgte efter en modstandsmand, hvis dæknavn hun kendte. Hans rigtige navn var Bjørn Repstock. Hun fik at vide, at han var gået under jorden, men at værkstedet ville prøve at få fat i ham.

Den 23-årige Repstock fik at vide, at en kvinde havde spurgt efter ham, og han rådførte sig med Einar Lütken, ledende modstandsmand i Hillerød. Det endte med, at Repstock kl. 12 gik til mødet med Inge Lange på Buevej 1. Hun overbragte hilsener fra to personer med dæknavnene dr. Lange og ingeniør Nielsen, og hun brugte kodeordene: 400 håndgranater og 10.000 parabellumpatroner. Inge Lange fortalte Repstock, at de havde en sending sprængstof til modstandsbevægelsen i Hillerød. Da dette stemte med en aftale, som

Repstock nogle dage inden havde truffet med en mand fra Sjællandsledelsen, aftalte Repstock at mødes med Inge Lange kl. 14 ved viadukten i Hillerød. Repstock kørte hjem og fik en anden modstandsmand, Broch-Nielsen, til at følge efter til mødet for at advare kammeraterne, hvis der skete noget.

Ved viadukten kom en lægebil; fra bilen vinkede Inge Lange til Repstock. Hun kaldte Repstock hen til bilen, hvor der sad to mænd, nemlig Birkedal og Prehn. Her indså Repstock, at han var lokket i en fælde og råbte til Broch-Nielsen, at han skulle køre videre og advare. Men Broch-Nielsen hørte kun det halve af beskeden, nemlig at han skulle køre.

Repstock afslog at køre med i bilen til det sted, hvor sprængstoffet kunne afhentes. Han forsøgte også at få bilen til at køre forrest, men det lykkedes ikke. Han skulle køre foran bilen på sin cykel og vise vej. På et tidspunkt standsede bilen, og Birkedal og Prehn anholdt Repstock. Han blev beordret ind i bilen og blev kørt til forhør i Gestapos hovedkvarter i Shellhuset i København.

Repstocks tortur

I Shellhuset benægtede Repstock først ethvert kendskab til modstandsbevægelsen, idet han hævdede, at han først lige var kommet ind i bevægelsen. Birkedal tog herefter en ca. ½ m lang gummiknip-pel frem og truede med røvfuld, hvis Repstock ikke sagde sandheden. De spurgte efter Dræby og Hilmer Jensen, men Repstock nægtede at kende dem. Så blev Birkedal hidsig og begyndte at slå

Repstock med gummikniplen. Han befalede Repstock at lægge sig på knæ på gulvet med overkroppen på en stol og med hænderne lænket sammen med håndjern foran. Han fik tildelt 25 slag, men nægtede fortsat. Torturen fortsatte, og nu deltog desuden Prehn og måske også Adda Ravn.

Senere fortsatte slagene med en tamp lavet af 4 sammensnoede 1 meter lange elektriske ledninger, hvoraf de yderste 15-20 cm var rensat for isolering. Efter en kort spisepause blev en tysk Gestapo mand, Herbert Buch, tilkaldt, som også piskede Repstock med tampen. Han blev truet med henrettelse og ført ned i kælderen, hvor der stod 6 soldater med geværer. Men Birkedal og tyskeren fandt så på, at de hellere ville give ham flere klø. I et andet rum blev han smidt op på et bord og spændt fast med armene i hver sit håndjern og benene bundet fast til hver sit bordben med nøgen underkrop. I denne stilling blev han pryglet over nyrerne og i skridtet af tyskeren og Birkedal. Herefter blev Repstock flyttet til et rum, hvor en tysk soldat blev sat til at bevogte ham. Soldaten foretog et privat forhør og tildelte ham tre slag med kanten af håndfladen på strubehovedet, hvorefter Repstock næsten ikke kunne tale.

Så kom Buch tilbage og slog Repstock i hovedet med en gummiknippel, til han besvimele. Efter yderligere slag med gummiknippel kunne Repstock ikke holde til mere, og han fortalte dem, at Hilmer Jensen var identisk med den 27-årige Einar Lütken. Repstock regnede med, at Lütken nu var

blevet advaret og var kommet væk. Repstock gav senere oplysninger om navnene på andre modstandsfolk. Herefter bragtes han til Vestre Fængsel.

Næste morgen, mandag den 20. november kl. 4, blev Repstock igen forhørt og tortureret i 6 timer med gummiknipler af Birkedal i Shellhuset, men han gav ikke flere oplysninger. Repstock kom atter til Vestre Fængsel og til flere afhøringer under tortur af Herbert Buch. Hans bagdel var nu ét stort sår. Han blev nægtet at få lægehjælp ved dansk læge, og den tyske læge tilså ham højst én gang om ugen. Der gik betændelse i sårene, og han fik bylder. Sårene var ikke lægt før i begyndelsen af året 1945.

Einar Lütken arresteres

Lütken blev anholdt tidligt om morgenen, mandag den 20. november på sin bopæl, Skolestien 3 i Hillerød. Han blev udspurgt om en våbentransport fra Ringsted. For at få Lütken til at tilstå piskede Birkedal ham i ca. 1½ time under fødderne med så stor voldsomhed, at hans tånegle til slut faldt af. Han modstod torturen. Så bragtes Lütkens forældre på 60 og 71 år til stede, og de blev truet med tortur. For at få sine forældre skånet, påviste Lütken herefter et våbenlager i en landejendom i Lille Lyngby ved Arresø, hvor ejeren blev taget til fange.

I de følgende Dage var Lütken på Shellhuset og kom også her i langvarige forhør. Han holdt ud så længe som muligt for at give de andre en rimelig chance til at komme væk. Lütken blev så medtaget af den mishandling, der var

forøvet mod ham af Birkedal, at han næsten ikke kunne støtte på sine fødder.

Lütken har forklaret, at forhørene til sidst foregik på tysk, hvilket gjorde ham endnu mere træt og udkørt. Tyskerne vidste, at Lütken var i ledelsen af amtets modstandsgrupper og derfor måtte vide en del.

I et dagbladsinterview efter befrielsen i maj 1945 udtalte Lütken: "Når man er i forhør hos Gestapo, er man nødt til at give nogle navne ... efter at jeg erfarede, at min søster Else var flygtet fra Teknisk Skole, vidste jeg, at nogle af kammeraterne var advaret, og jeg kunne løfte lidt mere for sløret. Jeg har flere gange bebrejdet mig, at der røg så mange navne, men ingen har senere bebrejdet mig".

Lütken og Repstock blev også bragt til Teknisk Skole i Hillerød, der var lokalt Gestapohovedkvarter, og stillet overfor de arresterede modstandsfolk. En af dem, Ole Klastrup, har senere fortalt om mødet med Lütken: De kom ind med den leder, som havde opgivet vores navne – jeg har aldrig før eller siden i mit liv set så 'syge' øjne, som da han stod og udpegede de forskellige, der havde været med.

Den store Gestapo-razzia

I de følgende dage fangede Gestapo ved en stor razzia adskillige modstandsfolk, heriblandt Karl Ejner W. Jensen og Otto Jørgensen fra Frederiksværk. Det tyske Sikkerhedspolitis afdeling IV-2-a for bekæmpelse af sabotage, med Kriminalrat Erich Bunke som chef, blev hjulpet af styrker fra det tyske Ordenspoliti, 1./SS-Polizei-Bataillon

Dänemark. Aktionen begyndte den 21. november 1944 kl. 21:30 og afsluttedes den 22. november kl. 10:15. Talrige Gestapofolk deltog, og alene fra det tyske Ordenspoliti deltog 1 officer, 10 underofficerer og 70 menige.

Allerede den 1. december 1944 skrev chefen for det tyske Sikkerhedspoliti og Sikkerhedstjeneste i Danmark, Bovensiepen, en oversigt over den tyske indsats mod modstandsbevægelsen i Danmark. Om Sjælland rapporterede han, at to amsledere, talrige delings- og gruppeførere såvel som menige var blevet anholdt i oktober og november 1944 og at modstandsgrupperne i Frederiksborg amt Øst [her menes Vest, NM] og Sorø amt var revet næsten fuldstændigt op.

Efter razziaen

Under torturen røbede Repstock ti navne, som alle blev arresteret, heriblandt Lütken. Ved tortur af Lütken afsløredes yderligere 33 modstandsfolk, hvoraf Gestapo i de følgende dage fangede 20, heriblandt Frederiksværkmodstandsfolkene Karl Ejner W. Jensen og Otto Jørgensen. Gennem arrestationen af Repstock fik Gestapo navne på i alt 41 personer fra modstandsbevægelsen. I de følgende uger skete yderligere arrestationer.

Else Lütken, Einars søster, blev også arresteret. Om aftenen den 20. november lykkedes det for hende at slippe ud af et badeværelsesvindue på Teknisk Skole i Hillerød, som var lokalt Gestapohovedkvarter. På bare fødder, kun iført pyjamas, løb hun derfra hen til Lütkens næstkommanderende, Elith Truelsen, på hans bopæl,

Københavnsvej 19 i Hillerød. Hun fortalte ham, at Gestapo var i forældrenes hus på Skolestien og havde arresteret broderen. Truel-sen flygtede og alarmerede straks andre modstandsfolk, som han mente var i farezonen.

En del af de arresterede blev forhørt på Teknisk Skole i Hillerød, andre blev transporteret til Vestre Fængsel og underkastet forhør på Politigården og i Shell-huset i København. De to arresterede fra Frederiksværk, Karl Ejner W. Jensen og Otto Jørgensen, og 31 andre heriblandt Repstock og Lütken kom i koncentrationslejr i Tyskland.

Resultatet af Gestapoaktionen blev efter befrielsen beskrevet af Kaj Christensen, der var den civile leder af modstandsbevægelsen i Frederiksborg amt Øst: *Alle Lederne i Frederikssund-Frederiksværk-Hillerød-Lillerød og Fredensborg samt i den nordlige og vestlige Kyststrækning blev arresteret i den omfattende Razzia. Samtidigt blev alle Vaaben- og Benzindepoter samt Biler etc. taget af Gestapo. Den vestlige Del af Amtet stod praktisk talt paa bar Bund.*

Forbindelsen mellem Hillerød og Midtsjælland

I eftersommeren 1944 havde Lütken givet navnene Petersen og Dræby med adresse videre til modstandsbevægelsens Sjællandsledelse. Lütken formoder, at navnene herefter blev givet videre til våbencentralen på Sønderstrup Sæbefabrik, som sendte våbnene videre til modtagerne, bl.a. i Hillerød.

Et medlem af Birkedal Hansens

bande, Arvid Waltenstrøm, har oplyst, at Birkedal ved razziaen i Midtsjælland i slutningen af oktober måned fik fat i Repstocks dæknavn, stikord og opholdssted. Under sin arrestation fik Repstock at vide fra tyskerne, at de havde fundet en liste med navnene Petersen og Dræby.

Efter befrielsen i 1945 forklarede modtagechefen Dilling (ingeniør Nielsen), at han trods svær tortur ikke havde røbet kendskab til våbenmodtagelse og – transporter, førend Gestapo havde forelagt ham andres tilståelser.

Således fik Gestapo under aktionen i Midtsjælland fat på kodeord, dæknavne og adresser til bl.a. Buevej nr. 1 i Hillerød. Derfor kunne Birkedal lade Adda Ravn som Inge Lange opsøge Repstock med hilsen fra dr. Lange og fra ingeniør Nielsen og bruge kodeordene: 400 håndgranater og 10.000 Parabellumpatroner. Arrestationen af Repstock og Lütken i Hillerød medførte så, at Gestapo kunne gå i aktion og arrestere så mange modstandsfolk i den vestlige del af Frederiksborg amt.

Således førte det punkterede bildæk i Jystrup til arrestation af de 2 modstandsfolk, Karl Ejner W. Jensen og Otto Jørgensen i Frederiksværk og af de 28 andre fra Frederiksborg amt.

Tiden i koncentrationslejrene

Allerede den 15. december 1944 ankom de første 14 af de arresterede modstandsfolk til koncentrationslejren i Neuengamme, lidt udenfor Hamborg. Næste transport skete med ankomst til Neuengamme den 14. januar 1945; i transporten var

7 personer fra Gestapoaktionen i Hillerød, heriblandt Frederiksværkfolkene Karl Ejner W. Jensen og Otto Jørgensen.

Den 22. februar 1945 ankom 6 modstandsfolk, heriblandt Repstock til koncentrationslejren Dachau lidt nord for München. Endelig ankom Lütken og 3 andre til Dachau den 2. marts 1945.

En af de arresterede fra Hillerødrazziaen, Isak V.H. Isaksen, der ankom til Neuengamme den 15. december 1944, døde i lejren 31 år gammel den 16. januar 1945.

Modstandsbevægelsen efter razziaen

Efter arrestationen af Lütken blev Truelsen af Sjællandsledelsen udnævnt til leder af modstandsbevægelsen i Frederiksborg amt Vest med den opgave at genopbygge alt det, der var slået i stykker ved razziaen.

I februar 1945 vendte Michelsen tilbage til Frederiksværk området, hvor han fik genetableret den gamle forbindelse til Skovbakkegrupperne og nu fik direkte kontakt til amtsledelsen i Hillerød. I de følgende måneder organiserede Michelsen væbnede grupper i Frederiksværk, Hundested og tilstødende områder.

Den 5. maj 1945 var modstandsgrupperne i Frederiksborg amt organiseret i 7 kompagnier, der var samlet i Kulsvierbataljonen. Frederiksværkkområdets grupper (7. kompagni) var samlet i 2 delinger i Frederiksværk og 1 deling i Hundested og med ventegrupper. Antallet af medlemmer angives at have været ca. 100 mand. På listen over dem, der havde fået udleveret

våben, er også Karl Ejner W. Jensen, hjemvendt fra koncentrationslejren Neuengamme.

Frederiksværkfolkernes skæbne
Fra Frederiksværk kom foruden Karl Ejner Walter Jensen og Otto Jørgensen også politibetjent Ernst Olsen til tysk koncentrationslejr. Han blev arresteret af tyskerne, da politiet blev taget i september 1944 og kom til en arbejdslejr, Park Meusdorf, i nærheden af Leipzig. Han overlevede opholdet og blev via Neuengamme bragt tilbage til Danmark. Tre Frederiksværkborgere mistede livet i forbindelse med modstandskampen: Niels Jensen, Carl Benny Thorvald Rasmussen og Erik Thomle Nielsen. En mindesten i Nørregade hædrer deres minde.

Karl Ejner W. Jensen

I Neuengamme kom Karl Ejner som maskinmester til at arbejde i et værksted med forskellige reparationer. Værkstedet var opvarmet, og det hjalp meget at blive varm i en periode af dagen, dertil gav arbejdet en ekstra skive brød hver dag. Maden var meget dårlig, og Karl Ejner fik hyppigt diaré. For hver ca. 20 fanger var der en lille barak med køjer. De sov to mand i hver køje, og Karl Ejner måtte i en tid sove sammen med en tuberkulosepatient, som han delte tæpper med for at holde varmen.

I Neuengamme fik fangerne ikke lov at bruge deres eget tøj. De havde ingen strømper og intet undertøj, men gik med bare ben i fodtøjet og med noget tyndt lærredstøj over sig – intet hovedtøj. Hver morgen skulle de stille til ap-

Neuengamme 11-11-42

Der Tag bei Entlassung kann jetzt noch nicht angegeben werden. Besuche im Lager sind verboten. Anfragen sind zwecklos.

Auszug aus der Lagerordnung:

Jeder Häftling darf im Monat 2 Briefe oder Postkarten empfangen und absenden. Eingehende Briefe dürfen nicht mehr als 4 Seiten à 15 Zeilen enthalten und müssen übersichtlich und gut lesbar sein. Geldsendungen sind nur durch Postanstalten zulässig, deren Abschrift zur Vor- Einsame, Geburtszeit, Häftlingsnummer trägt, jedoch keinerlei Anforderungen nach Autogrammen, Bildereinslagen in Briefen sind verboten. Die Annahme von Postsendungen, die den gestellten Anforderungen nicht entsprechen, wird verweigert. Unübersichtliche, schlecht lesbare Briefe werden vernichtet. Im Lager kann alles gekauft werden. Nationalsozialistische Zeitungen sind zugelassen, müssen aber vom Häftling selbst im Konzentrationslager bestellt werden. Lebensmittelpakete dürfen zu jeder Zeit und in jeder Menge empfangen werden.

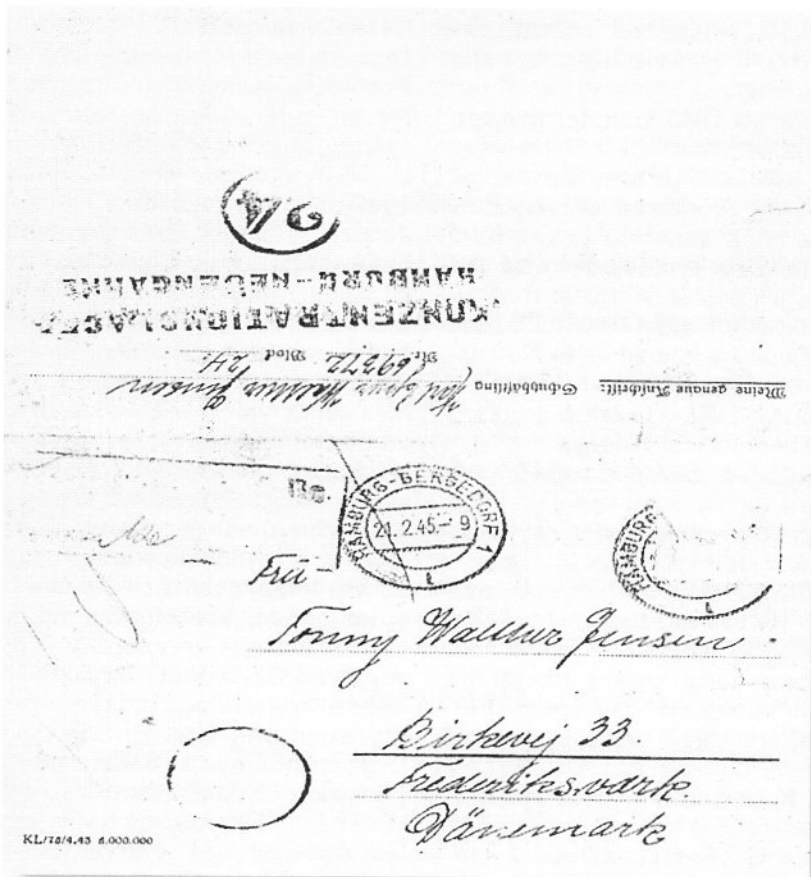
Der Lagerkommandant

Lieber Tommy und Kinder!

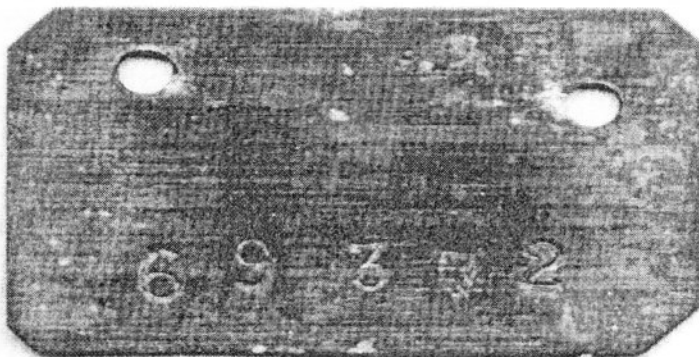
Ich hoffe, das es Euch relativ gut geht von allem
gesundheitlich, was ich auch von mir beabsichtige.
Kann ich bei gutem Willen, was ich von allem
die guten Raten - Preis Politik beitragen. Hoffentlich
vermisst ihr mich nicht so sehr, aber behaltet

Hochachtung, es ist werde bald wieder
ob sein, denn auch der längste Krieg wird
zu nicht einmal im Ende nehmen! Ich kann
mir vorstellen, das ihr viel Arbeit mit den
lieben Kindern habt, aber es werde Dir ja hoffentlich
samt wieder fähig für die Seite stehen können.
Grüße bitte die lieben Eltern & Schwestern
& alle guten Bekannten aufs herzlichste & seid
von allem für Euch auf herzlichste gratuliert
von einem kleinen & Vater Dein Hans.

Brev fra Karl Ejner W. Jensen fra Neuengamme til familien

For- og bagside af konvolutten med brevet fra Karl Ejner W. Jensen.

Karl Ejner W. Jensens fangeskilt i Neuengamme med nr. 69372

pel kl. 6 i al slags vejr og kun i det tynde tøj. I det hele taget frøs alle forfærdeligt.

I februar 1945 kom der livstegn til familien hjemme i Frederiksværk i form af et brev skrevet på tysk med fremmed skrift, kun adressen og underskrift var Karl Ejners. Den næste melding fra Karl Ejner var et telegram fra Storbæltsfærgen sidst i april 45. Karl Ejner kom hjem med de hvide busser fra Neuengamme til Frøslev, overnattede der, og kom så med tog via København til Sverige.

Karl Ejner havde et væggtab fra 64 til 45 kg, da han kom hjem. Han forsøgte næsten straks efter hjemkomsten fra Sverige at genoptage arbejdet på Stålvalseværket, men måtte i løbet af få dage holde op på grund af sløjhed og hovedpine. Han kom så til lettere arbejde på modstandsbevægelsens kontor indtil efteråret 1945. Så begyndte han atter på Stålvalseværket til foråret 1946, hvor han genoptog maskinmesterarbejdet til søs, og familien flyttede til København.

Men helbredsmæssigt havde Karl Ejner alligevel fået et knæk med kronisk mavebesvær. Han nåede aldrig op på sin normale vægt, men vejede 52 kg og blev i 1959 opereret for mavesår. På grund af forringet helbred opgav han at sejle som maskinmester i 1960 og fik arbejde ved et skibsværft. I 1964 blev Karl Ejner opereret for lungetuberkulose, men fortsatte i arbejde til 1974. Karl Ejner fik tillagt livsvarig hædersgave i henhold til loven om erstatning til besættelsestidens ofre. Karl Ejner døde i 1985, 74 år gammel.

Otto Jørgensen

Den anden modstandsmand fra Frederiksværk, Otto Jørgensen, fik en helt anden skæbne i det tyske fangenskab. Han ankom til Neuengamme den 15. januar 1945 sammen med Karl Ejner W. Jensen. Medens Karl Ejner blev i Neuengammes hovedlejr indtil hjemtransporten i april 1945, tabte de to Frederiksværkborgere kontakten med hinanden, da Otto Jørgensen den 11. februar 1945 blev sendt med 11. SS-Baubrigade på udekommando.

Denne udekommando havde som særligt formål at reparere sønderbombede jernbaner og bestod af 30 jernbanevogne, hvoraf 20 var ombygget til beboelse og opholdssted, hver for 24 fanger, resten af togvognene var liggevogne til SS-folkene og vogne til køkken og til værksteder. Togkolonnen blev kørt til Soest nær Dortmund, ca. 450 km syd for Hamburg. Udekommandoen blev ofte udsat for luftbombardementer, hvorved også danske fanger omkom. Efter et luftangreb den 28. februar 1945 flyttedes fangerne til en bondegård 5 km uden for Soest, hvorfra det lykkedes to danske fanger at undslippe. De allierede styrker rykkede nu så nær på udekommandoen, at fangerne blev sat til at marchere mod øst mod Paderborn. Undervejs undslap yderligere to danskere, den ene Otto Jørgensen fra Frederiksværk.

I maj 1945 fik Otto Jørgensens hustru først at vide, at hendes mand var kommet til Sverige, men det viste sig at være en misforståelse. Hun havde stået ved 'sven-

Karl Ejner W. Jensen modtages ved hjemkomsten til Frederiksværk

Walther Jensen hjemme igen

Maskinarbejder Walther Jensen, Skovbakken, som paa Grund af sit Arbejde i Modstandsbevægelsen blev taget af Tyskerne den 22. November i Fjor, vendte i Gaar hjem med Middagstoget. En Gruppe Frihedskæmpere paraderede paa Perronen, og sammen med de forsamlede Venner og Bekendte raabte de Hurra for den hjemvendte.

Walther Jensen har været i Neuen-gamme-Lejren, hvorfra han via Frøslev kom til Sverige sammen med sine mange Lidelsesfæller. Han er sund og rask og vil med det samme genoptage sit Arbejde paa Staalvalseværket.

Udklip fra Social-Demokraten den 23. maj 1945

skernes' ankomst til København ved landgangsbroen og spurgt de hjemvendende: Kender nogen af Dem Otto Jørgensen fra Frederiksværk? Først da Karl Ejner W. Jensen var kommet tilbage til Frederiksværk den 22. maj, blev Otto Jørgensens hustru klar over, at hendes mand havde været med i den rullende transport i Soest fra februar 1945.

Det fik så fru Otto Jørgensen til dagen efter at udsende en efterlysning via Ritzaus Bureau, hvor hun bad om oplysninger om hans skæbne. Efterlysningen bragte hende i forbindelse med en af de fanger fra udekommandoen, som var flygtet fra Soest i marts 1945. Han mente, at alle i udekommandoen var udslettet af en fuldtræffer. Først den 1. juni kom der besked fra den danske ambassade i London om, at hendes mand er i live. Otto Jørgensen havde nemlig telegraferet til den danske ambassade i London, at han og to andre siden den 8. april havde været i forvaring hos britiske tropper.

Første direkte livstegn kom den 6. juni, hvor familien fik et brev fra Otto Jørgensen, dateret 21. maj og poststemplet København. Man gik ud fra, at brevet havde været med en engelsk soldat, der skulle til Danmark og så har lagt det i postkasse i København.

Endelig den 23. juni 1945 kom Otto Jørgensen hjem, først med bil til Hamborg, så med tog til Padborg og herfra med godstog til København. Her blev han modtaget af hustru og forældre og blev kørt i bil hjem fra København til Frederiksværk.

Jagten på de to lokkeduer

Inga Schiøtt

Truelserne fik ved et møde i København en skrivelse fra Sjællandsledelsen, som advarede mod to kvinder, der ved flere lejligheder bl.a. i Valborup og Roskilde havde søgt at komme i forbindelse med modstandsbevægelsen og som arbejdede for Gestapo. Den ene blev beskrevet som 173 cm. høj, lyst rødt hår, bærer til tider lyse kraftige briller, stor mund, behagelig stemme, kraftig, noget ugraciøs af bygning, kraftige ben. Kaldes sig undertiden Marianne, undertiden Lund eller Bruun. Som regel iført grå spadersedragt og blå cellofanregnfrakke. Den anden omtrent et hoved højere, mørkeblond, køn, lys gennemsigtig regnfrakke. Som regel kørende i strågul Adlervogn. Henviser ofte til Dr. Martin Møller, derefter til Lange eller til lokal kendte navne.

De to lokkeduers identitet er senere blevet opklaret: Den rødhårede hed Inga Schiøtt, født 11. juli 1924 i København, den anden Adda Ravn, født den 15. marts 1915 i Aarhus.

Den 15. januar 1945 tog Truelserne omgående til Frederikssund, hvor bylederen, Morten Nielsen, var klar over, at en rødhåret kvinde havde søgt kontakt til en modstandsmand, der var indehaver af en kiosk i Frederikssund. Truelserne var overbevist om, at kvinden var den lokkedue, som gav Gestapo mulighederne for den store razzia i Hillerød. Da hun forlod kiosken en halv time senere, rantes hun af pistolskud. Inga Schiøtt blev hårdt

Nr. 8332 (R. Nr. 11754)

23.

Schjøtt

Fulde Navn

Inga Schjøtt

Ugift. Gift. Enkemand. Enke. Separeret. Skilt.

Fødselsdag og -aar 17 1924 Fødested København

Stilling (ansat ved det tyske politi)

Bopæl

Dødsdag 19 - 1 Dødssted Krigslazarettet

Dødsårsag Skud i Maven med Bestaaelse af Tyk- og Tyndtarm og højre nyre, Hjerte- og Krøsttilsvulde

Indført i Sogns Kirkebog

Begravet den 25. Januar fra B.G. Kroen - Lille Kapel Kl. 12

ved Pastor Borgerlig Biattholm

paa Mørk. B.G. Kirkegaard. Papirer

Gravst.

Føllergrav

Fra Københavns Kommunes begravelsesprotokol om Inge Schjøtt

såret, men døde ikke og blev straks indlagt på Frederikssund Sygehus under navnet Mariane Lund, født den 21. maj 1923 i Esbjerg. Hun kom hurtigt på operationsbordet og blev opereret af overlæge Ove Scheibel. Hun havde skudhuller i mavesæk, tynd- og tyktarm, som blev syet sammen, og højre nyre blev fjernet. Forløbet var - trods et stort indgreb - ukompliceret, men kl. 17 dagen efter ankom 4 personer - alle med maskinpistoler - og fik hende udleveret fra sygehuset.

Der er flere beretninger om Inga Schjøtts videre skæbne.

Hagelsten boede som 16-årig på

torvet i Frederikssund og hørte en januaraften 1945 ved 21-tiden et par skarpe skud, som man dagen efter rygtevis fortalte havde forbindelse til en likvidering. I 1995 skrev han om likvideringen, at årsagerne til Mariane Lunds bortførelse fra sygehuset lå hen i det uvisse. Men i sommeren 1994 mødte Hagelsten en gammel skolekammerat, som fortalte, at Mariane Lund var blevet fjernet fra sygehuset og likvideret af modstandsbevægelsen. I bogen om Birkedal gengiver Øvig Knudsen to versioner: den ene, at modstandsfolk, forklædt som Gestapobetjente, fjernede lokke-

duen fra sygehuset for at fuldbyrde likvideringen, og den anden version fortæller, at lokkeduen dagen efter operationen blev afhentet af det tyske Sikkerhedspoliti og ført til det tyske lazaret på Nyelandsvej i København, hvor hun senere døde.

Papirer fra retsopgøret viser, at lokkeduen var Inga Schjøtt, og at hun blev ført til København af personer i tysk tjeneste med tilknytning til Birkedal-banden, bl.a. "Tosca"-direktøren Karl Schultz. Begravelsesprotokollen for Bispebjerg Kirkegård viser, at en Inga Schjøtt (ansat ved det tyske Politi) døde af sine skudsår på lazarettet den 19. januar 1945 og blev bisat den 25. januar 1945.

Adda Ravn

Adda Ravn kendte allerede før besættelsen Birkedal fra en ansættelse på et kontor i Århus. Senere arbejdede Adda Ravn i København for en tyskvenlig ingeniør, Paul Meyer. Dette førte bl.a. til Adda Ravns deltagelse i Gestapos arrestation af en modstandsmand, Richard Høj Jensen.

I november 1944 mødte Adda Ravn en modstandsmand, som hun forlovede sig med. Fra dette tidspunkt aftrappede Adda Ravn sin forbindelse med Birkedal. Hun prøvede at bistå modstandsbevægelsen, bl.a. med forsøg på at likvidere Meyer og Birkedal, hvilket dog ikke lykkedes.

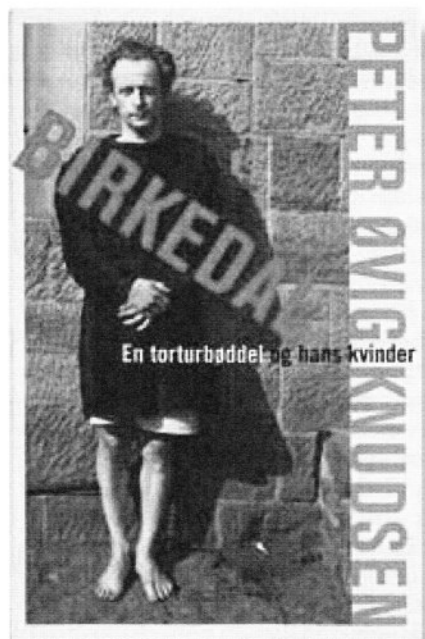
Efter krigen giftede Adda Ravn og modstandsmanden sig. Adda Ravn blev arresteret i juni 1945 og tiltalt for medvirken til arrestation af Richard Høj Jensen og for at have lokket Repstock i en tysk fælde, hvilket førte til razziaen, ar-

restationerne og ophold i koncentrationslejr med et dødsfald af 31 modstandsfolk fra Frederiksborg amt. I 1947 idømtes Adda Ravn 8 års fængsel ved Byretten, dommen blev stadfæstet i 1948 af Landsretten. Adda Ravn blev benådet og løsladt i maj 1949.

De øvrige Gestapofolk

Ib Birkedal Hansen og Finn Prehn

Både Birkedal og Prehn flygtede i bil fra København den 4. maj 1945 og nåede over grænsen til Tyskland. Prehn blev hurtigt fanget og sendt tilbage til Danmark. Det lykkedes for Birkedal at skjule sig i Tyskland indtil foråret 1947, hvor han blev arresteret og overført til Danmark.

Finn Prehn

Både Birkedal og Prehn blev ved Byret, Landsret og Højesteret dømt til døden for mord og en lang række andre forbrydelser, heriblandt for mishandling af Repstock og Lütken. Birkedal blev henrettet i juli 1950, medens Prehn blev benådet og senere løsladt.

Erich Bunke og Herbert Buch

Bunke og Buch flygtede også fra Danmark. De sejlede til Tyskland med en fiskerbåd fra København den 4. maj 1945 sammen med 5 andre. Bunke blev eftersøgt af danske myndigheder, længe uden resultat, men han blev fundet i 1960 i Frankfurt am Main, hvor han levede under sig eget navn og var vendt tilbage til sin stilling som toldinspektør. Han sad i undersøgelsesarrest i 1960, men blev løsladt året efter. En sag imod Bunke i Danmark var udelukket, da Vesttyskland ikke udleverede

statsborgere til retsforfølgelse i andre lande. Buch blev hurtigt fanget og udleveret til Danmark. Han blev dømt til fængsel i 12 år og herefter udvist fra Danmark.

Kilder:

Artiklens oplysninger bygger i øvrigt på følgende kilder:

Barfod, Jørgen H.: Helvede har mange navne. Frihedsmuseets Venners Forlags Fond. 2. udgave, 2. oplag, 1995.

Bjørnvad, Anders: Hjemmehæren. Det illegale arbejde på Sjælland og Lolland-Falster 1940-45. Odense Universitetsforlag, 1988

Jensen, Jenny Antonia: Beretning om hendes mand, Carl Ejner Jensens arrestation og koncentrationslejrold. 1943 - 1945. Museumssag 1/88, Egnsmuseet Færggården, Jægerspris.

Øvig Knudsen: Birkedal. Gyldendal, 2. udgave 2004.

Landsarkivet for Sjælland, Lolland-Falster & Bornholm. Københavns Forfatterens adresse: Carolinevej 26 st., 2900 Hellerup

Byret: Straffeakter fra sagerne mod Adda Ravn, Birkedal Hansen-gruppen, Herbert Buch og Tosca-banden.

Rigsarkivet: Modstandsbevægelsens Region V. Forfatterens Anders Bjørnvads indsamlede materiale. Privatstitutionsarkiv nr. 10.515.

Tak: Der takkes for megen hjælpsomhed og imødekommenhed modtaget fra medarbejdere på Frihedsmuseet, i Landsarkivet for Sjælland, Lolland-Falster & Bornholm, Rigsarkivet og Det kongelige Bibliotek.

Der brænder en ild

Under krigen kom der mange illegale skrifter, løbesedler og blade, men også bøger.

»Der brænder en ild« var titlen på en digtsamling, hvor vi først efter krigen fik navnene på de forfattere, som havde bidraget til samlingen. *Halfdan Rasmussen* har skrevet det digt vi bringer her.

Gaden

Han lå på gaden i en pøl af blod.
Han lå der midt i solen og var stum
som himlens blånen i det dybe rum.
En flue kravlede på han nøgne fod.

Og folk kom fra skjul i dør og port
og spurgte: Var det drengen der, de skød?
Og drengen lå der stille, tavs og død
og vidnede om det, de havde gjort.

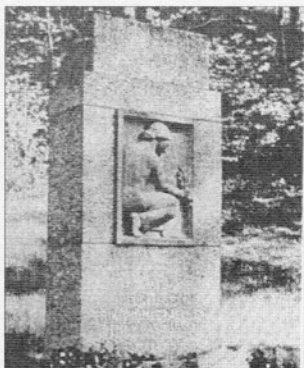
De skød på folk! De dræbte uden blu.
De skød uden plan, skød ned i flæng!
På gaden lå en lille dreng,
og fjorten år blev slettet dette nu.

På trappen, der hvor drengen sad i går
og drømte midt i solens gule flod,
der ligger nu en pøl af størknet blod
og nogle tjavser af hans lyse hår.

Det skete her i gaden, hvor vi bor.
Og det er svært at fatte, det er sket.
Vi glemmer aldrig, hvad vi selv har set.
En dag skal gaden hævne dette mord.

Halfdan Rasmussen

4. maj ved mindestenen

4. maj 1945 er kaldt den gladeste dag i vores historie, men vel kun for dem af os, der oplevede denne dag. Mange generationer er vokset op siden, og for dem er dagen kun "historie", som de ikke lægger noget som helst i. Siden denne lykkelige dag er lokale frihedskæmpere trofast mødt op ved mindestenen i Nørregade, dels for at mindes de kammerater, der ikke kom til at opleve dagen, men også for at være sammen og genopfriske de mange oplevelser, de som modstandsfolk og frihedskæmpere havde. Nu er de næsten alle væk. Vi skal huske, at det er 63 år siden, vi oplevede den "første" 4. maj.

De sidste af de gamle modstandsfolk har bedt Historisk forening om at videreføre deres gamle tradition. Vi har med stor respekt sagt ja tak til deres anmodning.

Det betyder, at vi mødes ved den smukke mindesten i Nørregade den 4. maj kl. 18. Her lægger vi blomster, holder en ganske kort tale om dagen og synger den sang, som for nogle modstandsfolk var en afsked med livet – Altid frejdig når du går. Herefter kører vi ud til den anden mindesten, der står på hjørnet af Nyvej og Privatvej i Asserbo. Den er jo rejst for den modstandsmand, der blev kendt som "Flammen". Han er født og opvokset i Asserbo, men det blev i København, han som medlem af "Holger Danske" gjorde sin store indsats.

Efterfølgende vil vi kl. 19 mødes i Krudtuset i Frederiksværk for at se og høre lidt af det, der foregik her i området under den tyske besættelse.

Der vil som sædvanlig være offentlig og fri adgang, men vil du have en god kop kaffe med kage, koster det 20 kr.

Vi vil godt opfordre så mange som muligt til at deltage i dette arrangement.

Jørgen Tved

DANMARKS FRIHEDSSANG.

En Vinter lang og mørk og haard
paa fem forbandede Aar
har knuget Landet i sin Favn
med Kulde og Sult og Savn,
og der gik Slid paa Skoven!
Skaar paa Skaar,
og der gik Raaddenskab i svage Træer.
Gaa til Modstand, alle danske,
alle Mand som en, og gør Danmark frit.

Med Tvang og Terror gik de Aar,
men nu gaar Vinter mod Vaar.
Det samler sammen til en Tø,
hvor Vinter og Vold skal dø,
Paa Trods af Mord og Brand og Fængsel
er en Folkevilje vokset og brudt frem.
Gaa til Modstand, alle danske,
alle Mand som en, og gør Danmark frit.

En Storm, en skyllende April,
en sidste niende April
en Storm, der rensrer Landet ud
med Opgørets skarpe Lud.
Føj alle vissengrænne væk
og lad os se det friske grønne Land igen.
Gaa til Modstand, alle danske,
alle Mand som en, og gør Danmark frit.

Optryk af "Frit Danmark"

Frihedssangen er skrevet i februar måned 1945. Teksten blev skrevet af Sven Møller Kristensen og musikken af Knudaage Riisager, to af datidens meget kendte personligheder. Da det færdige resultat forelå, var de hver især ikke klar over, hvem der var mester for den anden del. Sven Møller Kristensen vidste ikke, at det var Knudaage Riisager, der havde skrevet musikken og omvendt. Den blev trykt illegalt med både noder og tekst og uddelt i stort oplag. Den tekst, vi her gengiver, er et af de illegale tryk. Den blev også spillet over radioen fra både England og Sverige. Den var kendt og blev også sunget under den sidste del af besættelsen.

Foreningsarrangementer

I maj måned

Byvandring i Hundested

**Onsdag den 21. maj
kl. 19.00**

Som en forlængelse af foredraget den 19. marts vil lektor *Søren Jessen* lede denne byvandring i Hundested. Desværre er der ikke meget tilbage af den ældste bebyggelse, men havnen, som er udbygget adskillige gange siden 1880-erne, eksisterer heldigvis stadig.

Mødested: Gubben

I juni måned

Tur til Æbelholt Kloster og Museum.

**Onsdag den 11. juni
kl. 19.00**

Æbelholt Kloster var i middelalderen Nordens største augustinerkloster.

Museumschef *Finn Erik Kramer* og tandlæge *Henning Aaberg* viser rundt og fortæller om historien, udgravninger, skelletter m.m.

Egenbefordring. Vi mødes ved klosteret.

Udflugt til Corselitze og Køge Skitsesamling

Søndag den 25. maj

Pris:

Medlemmer: 280 kr.

Ikke medlemmer: 300 kr.

Incl. bus og fortæring

Drikkevarer for egen regning

Bus afgår fra:

Gjethuset kl. 9.00

Kregme Kirke kl. 9.05

Ølsted Brugs kl. 9.10

Tilmelding senest 15. maj til
Carl Jensen 47 74 93 35 eller
Bengt Sørensen 47 92 38 44

Sankt Hans Aften Hjemmeværnsgården Arresødal

**Mandag den 23. juni
kl. 19.30**

Frederiksværk folkedansere
Stjernekorset synger
Øl, vand, kaffe og kage kan købes

**Kl. 21:
Bålet tændes
Fællessang
Båltale**

Disse virksomheder støtter Historisk Forening

Fr.værk Folkebibliotek
Torvet 41
3300 Frederiksværk
Tlf. 47 78 41 00

Danske Bank
Nørregade 6
3300 Frederiksværk
Tlf. 47 76 70 00

Bog og Ide
Nordcentret
3300 Frederiksværk
Tlf. 47 52 40 01

Nordea Bank
Torvet 37
3300 Frederiksværk
Tlf. 47 72 24 11

Knudsen Plast A/S
Industrivej 21
3300 Frederiksværk
Tlf. 47 76 01 01

Hans Holgers Cykler
Vinderød Skov 3
3300 Frederiksværk
Tlf. 47 72 23 23

Arresødal Privathospital A/S
Arresødalvej 100
3300 Frederiksværk
Tlf. 47 78 19 00

Det Classenske Fideicommis
Tromnæs Alle
4800 Nykøbing F

Dan Steel A/s
Havnevej 33
DK 3300 Frederiksværk
Tlf. 47 77 03 33

Skolebib. Enghaveskolen
Skolevej 1
3300 Frederiksværk

Frederiksværkegnens Historiske Forening

Har du spørgsmål til foreningen?

Ring til Carl Jensen 47 74 93 35
Fmd Bengt Sørensen 47 92 38 44
eller send en mail til Christina Ax
på fhf@mailme.dk

Arkiver

Hundested Lokalhistoriske Forening og Arkiv

Nørregade 7
3390 Hundested
Tlf. 47 98 10 10

e-mail: lokalarkiv@mail.dk

www.hundestedarkiv.dk

Åbent ma. 10⁰⁰-12⁰⁰, ons. 16³⁰-17³⁰

Nyt tryk – smukkere blad

Har du bemærket, at dette nr. af Prøven er trykt på bedre papir og står meget kønnere i selve trykket.

Vi vil gerne lave et blad, der er så godt som muligt. Vi ved, at det så koster. Til at dække de ekstra udgifter, der er ved at fremstille et smukt blad, har bestyrelsen besluttet at foreslå generalfor-

samlingen en kontingentforhøjelse. Nu er det op til dig. Vil du have et smukt blad og betale lidt mere, nemlig ialt 190 kr. pr. år for et husstandscontingent og 120 kr. pr. år hvis du er alene? eller vil du bevare det nuværende kontingent og få et blad, hvor vi f.eks ofte har meget svært ved at se, hvad et foto forestiller?